

УДК 343.98

Ксенія Вячеславівна РЯБОШАПКА,
курсант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ;

Микола Миколайович ЄФІМОВ,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ ЧЕРЕЗ НЕОБЕРЕЖНІСТЬ

Злочини, вчинені через необережність є проблемою як сучасної України, так і майбутньої. Слідчі сьогодення роблять все можливе для розслідування вказаних суспільно небезпечних діянь. Кожне правопорушення по-своєму унікальне та має певні особливості механізму вчинення. Крім того, Євроінтеграційні процеси вимагають від нашої держави створення дієвих засобів та методів боротьби зі злочинністю, зокрема – і через необережність. Важливе місце серед кримінально-караних діянь займають злочини проти життя та здоров'я людини. Тому, ми вирішили розглянути деякі питання розслідування вбивств через необережність, а саме особливості огляду місця події.

Відповідно до ч. 1 ст. 237 КПК України з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення слідчий, прокурор проводять огляд місцевості, приміщення, речей та документів. А у ч. 3 ст. 214 КПК України зазначається, що огляд місця події у невідкладних випадках може бути проведений до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, що здійснюється негайно після завершення огляду [3].

Суть огляду полягає в безпосередньому сприйманні слідчим обстановки місця події, вивченні та дослідженні матеріальних джерел доказової інформації. Слідчий повинен особисто переконатися в наявності матеріальних джерел, в ознаках та властивостях, зафіксованих в протоколі огляду [1, с. 8].

На думку окремих науковців, огляд є поширеною слідчою (роزشуковою) дією під час проведення досудового розслідування, що підтверджується вивченням кримінальних проваджень. У свою чергу, проанкетовані працівники різних підрозділів поліції визначили огляд як найбільш ефективну слідчу (роزشукову) дію при

розслідуванні злочинів, кваліфікованих у відповідності до ст. 119 КК України, у 63 % випадків. Одним з основних видів оглядів, що посідають особливе місце серед усіх слідчих (розшукових) дій, спрямованих на збирання інформації зі слідів-відображень, є огляд місця події [2, с. 67].

Так, 4 липня 2018 року 01.11.2017 року, близько 20:05 год. гр. Б., за місцем свого мешкання, а саме на території двору домоволодіння, побачив раніше незнайомого гр. Ж., який намагався викрасти належний його дружині велосипед. У той же час гр. Б. з метою припинення зазначених протиправних дій гр. Ж. підійшов до останнього та виривав з його рук велосипед. У відповідь гр. Ж. намагався нанести гр. Б. удар рукою по тілу. У свою чергу гр. Б. під час раптово виниклих неприємних відносин до гр. Ж. не бажаючи настання смерті останньому, не переслідуючи мету умисно позбавити життя іншу особу, наніс один удар кулаком правої руки по обличчю гр. Ж., чим спричинив йому тілесні ушкодження у виді саден та синців в лобній та скроневій областях з права на спинці носу, навколо очей по типу окулярів, які за ступенем тяжкості відносяться до легких тілесних ушкоджень. Після того, як останній присів, а потім піднявся, гр. Б. наніс 2 удари правою ногою в ділянку розташування печінки та правої нирки, чим спричинив останньому тілесні ушкодження у виді розриву правої долі печінки, розриву верхнього полюсу правої нирки, які в поєднанні з забом з крововиливами у м'які покриви голови, в лобно-тім'яній області, масивного крововиливу, що за своїм характером відноситься до тяжких тілесних ушкоджень, від яких настала смерть гр. Ж. Під час проведення огляду місця події була зібрана значна кількість доказової інформації, яка підтверджувала показання гр. Б. [5].

Тому обов'язковим моментом для якісного розслідування кримінального правопорушення, передбаченого ст. 119 КК України, є швидке та повне проведення огляду місця події. В зв'язку з цим, СОГ, що виїжджає на місце події повинна складатися з усіх обов'язкових учасників. Відповідно до Наказу МВС України № 575 від 07.07.2017 р. СОГ утворюється при чергових частинах органів та підрозділів поліції. Склад цих груп формується з числа працівників поліції відповідно до графіка чергування. До складу СОГ включаються слідчий (старший СОГ), працівник оперативного підрозділу, інспектор-криміналіст (технік-криміналіст), а також за необхідності кінолог із службовим собакою [4].

Крім того, згідно ч. 1 ст. 238 КПК України огляд трупа слідчим, прокурором проводиться за обов'язкової участі судово-медичного експерта або лікаря, якщо вчасно неможливо залучити судово-медичного експерта [3].

Підводячи підсумок, зазначимо, що розслідування вбивства через необережність вимагає від працівників правоохоронних органів чіткої організації та ефективності проведення процесуальних дій. На початковому етапі розслідування важливе значення має огляд місця події. Тому для його проведення слід використовувати всіх обов'язкових учасників СОГ та інших осіб.

Список бібліографічних посилань: 1. Біленчук П. Д., Кованов А. В., Кобилянський О. Л., Сільська Л. Д. Документування результатів огляду місця події: правові і криміналістичні основи фіксації доказової інформації: монографія. Київ : ННІПСК КНУВС, 2009. 88 с. 2. Іваниця А. В., Єфімов М. М. Розслідування вбивств через необережність : навч. посіб. Дніпро : Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 143 с. 3. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 16.10.2019). 4. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України а запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 16.10.2019). 5. Архів Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області, 2018. Справа № 185/119/18.

Одержано 18.10.2019

УДК 343.98

Тетяна Іванівна САВЧУК,

кандидат юридичних наук, доцент,

старший викладач кафедри криміналістики

та судової експертології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-8024-5136>

ЩОДО ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ

Корупційні злочини є одними із найлатентніших видів злочинів. Це пояснюється недосконалістю законодавства, зростанням «професіоналізму» злочинців, тісними контактами осіб, які володіють значними грошовими сумами із державними службовцями вищого рівня, корумпованістю правоохоронних органів тощо. Крім